STICHTING HERDENKING 15 AUGUSTUS 1945

JAARVERSLAG 2015

STICHTING HERDENKING 15 AUGUSTUS 1945

Jaarverslag 2015

Inleiding

Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 is in 1980 opgericht met als doel elk jaar een waardige herdenking te organiseren en in verband daarmee bekendheid te geven aan de geschiedenis van het Indisch verleden. De jaarlijkse herdenking wordt georganiseerd bij het Indisch Monument, dat op 15 augustus 1988 door Koningin Juliana is onthuld.
Op de dag voorafgaande aan de jaarlijkse herdenking vindt een herdenking plaats bij de Indische Gedenkplaat in het gebouw van de Tweede Kamer der Staten-Generaal.

Dit jaarverslag geeft de activiteiten weer die de Stichting in het afgelopen jaar heeft ondernomen te beginnen met de herdenking in het gebouw van de Tweede Kamer op vrijdag 14 augustus 2015. Daarna volgden op zaterdag 15 augustus 2015 de nationale herdenking bij het Indisch Monument en de afsluiting van de dag met de Indische Salon, de koempoelan en de Indische lunch in het Zuiderstrandtheater in Scheveningen.

Na afloop van de herdenkingsplechtigheid ging de Koning in gesprek met 40 oorlogsslachtoffers uit Indië, in het Crowne Plaza Promenade Hotel.
Het 1e exemplaar van het gedenkboek “Gedeeld Verleden, Gedeelde Toekomst” werd Koning
Willem Alexander aangeboden door de voorzitter. Zijne Majesteit de Koning droeg tijdens zijn aanwezigheid de melati (Indische jasmijn), het herdenkingssymbool als teken van respect, betrokkenheid en medeleven.

Namens de Stichting zijn bij alle erevelden in het buitenland kransen gelegd.

Oprichting en doelstelling van de Stichting

In Nederlands-Indië eindigde de oorlog niet op 5 mei 1945. Pas op 15 augustus 1945 capituleerde Japan na de atoombommen op Hiroshima en Nagasaki. In 1970 werd deze datum voor het eerst herdacht in Nederland. In 1980 werd Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 opgericht om hiervan een jaarlijkse gebeurtenis te maken. Behalve met de organisatie van de herdenking houdt de Stichting zich ook bezig met het geven van voorlichting over de oorlog in Zuidoost-Azië.

Verslag van activiteiten

14 augustus 2015: herdenking in de Tweede Kamer

In het gebouw van de Tweede Kamer werden bij de Indische plaquette de slachtoffers van de Tweede Wereldoorlog in Zuidoost Azië herdacht.
Aanwezig waren woordvoerders van de fracties van de Eerste-en Tweede Kamer, vertegenwoordigers van de aangesloten organisaties van de Stichting en genodigden.
De voorzitter van de stichting, Jan Kees Wiebenga, en de voorzitter van de Tweede Kamer, Anouchka van Miltenburg, hielden een toespraak.

De toespraken zijn integraal opgenomen op de website: www.indieherdenking.nl

Na de toespraken werd door mevrouw A. van Miltenburg samen met de voorzitter van de Eerste Kamer mevrouw A. Broekers-Knol een krans gelegd bij de Indische Plaquette namens de Staten-Generaal. Vervolgens legde de voorzitter van Stichting Herdenking 15 Augustus 1945, Jan Kees Wiebenga, een krans.
De bijeenkomst werd beëindigd met het defilé langs het gedenkboek met de namen van de oorlogsslachtoffers.

15 augustus 2015: de nationale herdenking
Thema: mijn herinnering, jouw verhaal

De nationale herdenking bij het Indisch Monument

De capitulatie van Japan, 70 jaar geleden, was voor Zijne Majesteit de Koning de reden om deze bijzondere herdenking bij het Indisch Monument te bezoeken. Jan Kees Wiebenga, de voorzitter van Stichting Herdenking 15 Augustus 1945, heette alle aanwezigen welkom waarbij hij het belang van de herdenking, ook na 70 jaar, benadrukte.
De Residentie Bach Ensembles, de Koninklijke Militaire Kapel “Johan Willem Friso” en het Haags Matrozenkoor zorgden voor de muzikale omlijsting; vader Eric en zoon Beau Schneider hielden hun indrukwekkende voordracht. Een leerlinge van het Haagse VCL, Sanne Menken, sprak haar grootmoeder toe over haar getoonde wilskracht en moed tijdens de Japanse bezetting.

De kransleggingen volgden:
Krans 1, werd gelegd door de Koning
Krans 2 en 3 door de heren F.C. Bakker en H.E Bok, namens alle slachtoffers van oorlogsgeweld en alle burgerslachtoffers van internering en door de heer W.R. Burger, dochters en kleindochter ter nagedachtenis aan alle burgerslachtoffers.
Krans 4 t/m 11 werden vervolgens gelegd door de overige autoriteiten,
Tijdens het luiden van de Indische Klok, de minuut stilte en het spelen en zingen van het Wilhelmus gingen de gedachten uit naar alle slachtoffers van de oorlog tegen en de bezetting door Japan.

Voordat de Koning het defilé langs het Indisch Monument opende, vloog een Catalina vliegboot de herdenkingsplaats over. Voor velen een blijk van herkenning, zowel van de periode voor de bezetting als van het einde van de Japanse bezetting.

Naast vele vrijwilligers werd de herdenking ondersteund door het Nationaal Comité 4 en 5 mei, de Nationale Reserve, de vaandelwacht van het Regiment van Heutsz , de Zeekadetten en leerlingen van het VCL.
Ook dit jaar werd de herdenking gepresenteerd door Angelique Jansen.

De herdenking werd bijgewoond door ca 3500 mensen.
De NOS uitzending trok dit jaar 203.000 kijkers en later trok de samenvatting nog iets meer kijkers. Dat is een lichte stijging ten opzichte van voorgaande jaren.
Zij, de 1e generatie, die de Tweede Wereldoorlog hebben meegemaakt, worden in aantallen steeds minder. De belangstelling van de 2e - en ook de 3e generatie blijft voor deze herdenking onverminderd groot. Het Bestuur van de stichting is zich daarvan bewust en bezint zich op de toekomst. Met diverse activiteiten worden deze generaties bij de herdenking betrokken.

Zijne Majesteit de Koning in gesprek met 40 oorlogslachtoffers uit Indië
Na de herdenking begaf de Koning zich met het cortège naar het Crowne Plaza Promenade Hotel. Hij voerde indringende gesprekken met 40 oorlogsslachtoffers uit Indië.

Herdenkingsboek
Ter gelegenheid van dit bijzondere jaar is een herdenkingsboek uitgebracht.
In aanwezigheid van eerste generatie overlevenden, aangedragen door de Aangesloten Organisaties, werd het 1e exemplaar van het gedenkboek
“Gedeeld Verleden, Mijn herinnering, jouw verhaal” aan de Koning aangeboden door de voorzitter.

Koning Willem Alexander droeg tijdens de herdenking bij het Monument en tijdens bovengenoemde bijeenkomst de melati (Indische jasmijn). Het herdenkingssymbool als teken van respect, betrokkenheid en medeleven.

Overige herdenkingen betrekking hebbend op het einde van de Tweede Wereldoorlog in Zuid-Oost Azië
Naast vele lokale herdenkingen in Nederland werd ook in het buitenland het einde van de Tweede Wereldoorlog in Zuid Oost Azië herdacht. Traditiegetrouw waren de diplomatieke vertegenwoordigers van landen waar zich erevelden bevinden verzocht, op deze lustrumherdenking namens de Stichting een krans te leggen. De Oorlogsgravenstichting

verleende hierbij organisatorische medewerking. Op alle veertien erevelden werden zo de slachtoffers van oorlog, bezetting en krijgsgevangenschap herdacht.
Het betrof alle erevelden in Indonesie, de erevelden Don Ruk en Chung Kai te Kanchanaburi in Thailand, het Kranji War Memorial in Singapore, het Thanbyuzayat War Cemetry in Myanmar en Perth Australië, het Yokohama War Cemetry en het Kruismonument te Mizumaki.

Zuiderstrandtheater
Begin 2015 kreeg het bestuur van de Stichting de mededelingen dat het World Forum op 15 augustus niet beschikbaar zou zijn wegens een ingrijpende verbouwing. Er werd naarstig gezocht naar alternatieven. Vele locaties zijn onderzocht op geschiktheid. Het Zuiderstrandtheater kwam uiteindelijk als meest geschikte locatie naar voren, ondanks de “tekortkomingen”.
Door deze tekortkomingen, zoals de relatief grote afstand naar het Monument, het tijdrovende heen en weer pendelen met alle deelnemers en het drukke weekendverkeer naar het strand, werd er besloten dat het ochtendprogramma helaas moest komen te vervallen.
Het uitgebreide middagprogramma werd georganiseerd in het theater met een daarbij geplaatste tent alwaar de koempoelan, de Indische Salon, de Jeugdsalon en de muzikale Indische lunch werden gehouden.
Een buspendeldienst werd ingezet van 10.00-12.00 uur en van 14.00-15.30 uur , begeleid door vrijwilligers van de Stichting, om de vele bezoekers te vervoeren van de parkeermogelijkheid bij het Zuiderstrandtheater naar de herdenking bij het Indisch Monument en terug.
Met extra financiële ondersteuning van VWS werd bovenstaande mogelijk gemaakt.

Indische Salon

Middagprogramma met de Indische Culturele Salon, Jeugdsalon en de koempoelan
De Indische Salons zijn oorspronkelijk kleinschalige huiskamerbijeenkomsten waar nagedacht en gesproken wordt over Indische thema’s. Elke salon heeft zijn eigen publiek, een eigen thema en een eigen locatie. Het Indisch Herinneringscentrum en Stichting Herdenking faciliteren de Indische Salons op locatie maar organiseren op gezette tijden ook zelf een Salon, zoals die van 15 augustus in het Zuiderstrandtheater

Hierin is het thema van de Indiëherdenking 2015 *Mijn verleden, jouw verhaal*.
(Het thema staat voor de overdracht van het persoonlijke verhaal van generatie op generatie.)

Indische Culturele Salon en Jeugdsalon: Mijn herinnering, jouw verhaal
Deelnemers: ca 300
Centrale thema:'mijn herinnering, jouw verhaal'.
Er waren vier deelprogramma's met vier gasten:
Jill Stolk (auteur)
Kevin van Braak (filmmaker en beeldend kunstenaar)
Armando Ello (fotograaf en filmmaker)
Remco Raben (bijzonder hoogleraar koloniale en postkoloniale literatuur en cultuurgeschiedenis).
Marscha Holman trad op als moderator/host.

Voor de jeugd was een speciaal programma georganiseerd (Jeugdsalon), ook weer met hetzelfde thema.

Koempoelan met
28 verschillende stands
uitgebreide Indische lunch
dans
inspirerende muziek door No Commotion, het Trio Rob Agebeek en de Tifagroep Eseu Palaloi.

Ondersteuning aan deelnemers
Voor de psychische steunbehoefte maakte de Stichting dankbaar gebruik van de geboden hulp door Stichting Pelita.
Onder leiding van Peter Neeb, adviseur van Stichting Herdenking, vonden er gesprekken plaats.

Bestuursaangelegenheden

Bestuur
Het bestuur kwam dit jaar 12x bijeen. Er wordt vergaderd afwisselend in Bronbeek (Arnhem), waar het secretariaat van de stichting is gevestigd en bij de Oorlogsgravenstichting in Den Haag.

Werkgroep Uitvoering Herdenking
De werkgroep, bestaande uit 4 bestuursleden en 1 of 2 leden van alle betrokken instanties, kwam eveneens 12x bijeen.
De WG heeft als taak alle organisatorische-, logistieke- en veiligheidszaken voor te bereiden die van belang zijn om de herdenking bij het Indisch Monument vlot en veilig te laten verlopen.

De jaarvergadering van de "Aangesloten Organisaties"

Op 26 maart 2015 kwamen de afgevaardigden van de AO's bijeen in het Crowne Plaza Promenade Hotel te Den Haag voor de jaarlijkse algemene vergadering met daarna de lunch. December 2015 waren er 46 aangesloten organisaties.

Samenwerking Nationaal Comité 4 en 5 mei
In de verslagperiode werd de samenwerking gecontinueerd met het Nationaal Comité 4 en 5 mei ter ondersteuning van de organisatie van de nationale herdenking bij het Indisch Monument. Het Comité is goed op de hoogte van alle logistieke zaken en ondersteunt de stichting op een constructieve manier. De evaluatie van de herdenking werd in september en oktober gehouden en afgerond.

Samenwerking met het Indisch Herinneringscentrum (IHC)
De samenwerking met het IHC verloopt constructief.
Projectondersteuning wordt geboden.
Het doel van de samenwerking is een breder en vooral jonger publiek te kunnen aanspreken.
Dit alles met financiële ondersteuning van het Vfonds.
Gezamenlijk werd het middagdeel van het culturele programma in het Strandtheater in Scheveningen georganiseerd en uitgevoerd.
De evaluatie van het programma werd in september en oktober gehouden en afgerond.

Gezamenlijke projecten met het IHC : Gedeeld Verleden, Gedeelde Toekomst 2015: Mijn herinnering, jouw verhaal.

Convenant en secretariaat
De samenwerking tussen Stichting Herdenking en het Indisch Herinneringscentrum is vastgelegd in een convenant. Een bestuurscommissie, bestaande uit twee leden van elke stichting en de directeur van het IHC, ziet toe op de samenwerking.

Herdenkingssymbool de Melati (Indische Jasmijn)
Om de jaarlijkse herdenking op 15 augustus meer herkenbaar te maken binnen de Indische gemeenschap en vooral ook daarbuiten, is het idee ontstaan om deze herdenking een eigen identiteit te geven.

Melati als teken van respect, betrokkenheid en medeleven

Het nieuwe herdenkingssymbool, de Melati, gebaseerd op de Indische Jasmijn, is gepresenteerd tijdens de Indische Salon bij de Tong Tong Fair in Den Haag.
Het eerste exemplaar is in ontvangst genomen door Sandra Reemer. Zij is ook een van de ambassadeurs van "#ikherdenk".

Tijdens de herdenking zijn exemplaren van stof aan alle deelnemers uitgereikt.
De Melati-reverspeld kon besteld worden bij het IHC.
De Melati is een groot succes geworden. Eind 2015 zijn er ca 10.000 exemplaren verkocht
Ook Zijne Majesteit de Koning droeg de Melati tijdens de plechtigheid.

Campagne #ikherdenk, van 5 naar 15
Het programma, '#ikherdenk, van 5 naar 15', geeft de periode aan tussen 5 mei, Bevrijdingsdag in Nederland, en 15 augustus, de capitulatie van Japan.
De #ikherdenk-campagne roept iedereen op om stil te staan bij het herdenken in het algemeen en bij deze herdenking in het bijzonder.

Via social media zoals Twitter, Facebook of Instagram is er de mogelijkheid bij *#ikherdenk* in tekst, maar ook in een persoonlijke videoboodschap aan te geven wat herdenken persoonlijk voor je betekent en kun je stil staan bij het herdenken in het algemeen. De campagne wordt ondersteund door verschillende bekende (Indische) Nederlanders zoals Sandra Reemer, Jörgen Raymann en Brainpower. Tijdens het Bevrijdingsfestival in Den Haag op 5 mei gaf Jörgen Raymann het startsein voor de #ikherdenk-campagne.

Lancering campagne #ikherdenk tijdens Indische Salon op Tong Tong Fair
Op donderdag 28 mei is tijdens de Tong Tong Fair de #ikherdenk campagne gelanceerd.
In deze campagne werd aandacht gevraagd voor de herdenking op 15 augustus.

Indische Salons
Nieuw beeldmerk en uitstraling Indische Salon
De Indische Salon heeft een nieuw logo en een nieuwe uitstraling. Het logo / beeld van de Indische Salon is een gebaseerd op de Melati om zo ook de koppeling te maken met de #ikherdenk campagne.

De Indische Salons en INDOroutes. De maximale aantallen deelnemers werden snel gehaald. Er zijn 10 Indische Salons gehouden. En 1 Indoroutes. Dit is een event voor en door jongeren die meer willen doen met hun Indische achtergrond en andere geïnteresseerden.

YouTube campagne
De campagne is gestart in 2014 met een luchtig thema: *Hoe Indisch ben jij?* Voor de YouTube campagne zijn opnames gemaakt tijdens de Indische Salon op de Tong Tong Fair, op 15 augustus en tijdens INDOroutes

Overleg met vertegenwoordigers van besturen die lokale herdenkingen organiseren.
Op veler verzoek, heeft de Stichting een bijeenkomst belegd met vertegenwoordigers van besturen van organisaties die lokaal herdenkingen organiseren. Er blijkt behoefte aan een regierol van de stichting, een periodieke samenkomst, een gezamenlijk thema en aan onderlinge ondersteuning.
Eind vorig jaar zijn de besturen geïnformeerd over het thema 2016.

Donateurs
Eind december 2015 zijn er 1748 donateurs. Het aantal groeit . Het bestuur streeft naar meer donateurs. Dit is van groot belang, aangezien ook zij mede zorgdragen voor de financiële middelen om een waardige herdenking te kunnen blijven organiseren

Aanwezigheid bestuursleden bij herdenkingen en andere manifestaties
Het bestuur van Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 ontvangt uitnodigingen om bij herdenkingen en manifestaties aanwezig te zijn. Zo is het bestuur vertegenwoordigd bij de nationale herdenking op 4 mei op de Dam in Amsterdam, waar ook namens de Indische gemeenschap een krans wordt gelegd. Ook bij de Auschwitzlezing en de herdenking in Wageningen is het bestuur vertegenwoordigd. Voorts is het bestuur jaarlijks aanwezig bij de herdenkingen van de vrouwenkampen en de jongenskampen en de nationale herdenking in Roermond etc.

Publiciteit
Ruim voor de herdenking in de Tweede Kamer op 14 augustus en de herdenking op 15 augustus zijn persberichten verstuurd naar de relevante pers.
In de periode 12 tot en met 15 augustus werden 22 reclamespots uitgezonden via Radio 1 om bij te dragen aan de bekendheid van de herdenking.

In verband met het jubileumjaar en de komst van de Koning waren de regels voor de pers strenger dan anders. Pers moest zich van tevoren aanmelden en door de Rijksvoorlichtingsdienst geaccrediteerd worden.

De perstribune is enkele dagen voor de herdenking verdubbeld in omvang vanwege de grote aanmelding van pers. Dit naar tevredenheid van de aanwezige pers die op deze manier beter zicht had op de herdenking dan in voorgaande jaren.
Op 15 augustus is ten behoeve van de pers dit jaar informatie uitgereikt via een usb stick. Dat scheelde veel handwerk, papierwerk en leverde meer gebruiksgemak op.
De NOS heeft de nationale herdenking bij het Indisch Monument wederom integraal uitgezonden. Nieuw daarbij was dat de NOS achterop het veld een speciale ruimte heeft gecreëerd met uitzicht op het Monument, waarin gasten werden ontvangen die tijdens de live-uitzending aan bod kwamen.
Het Jeugdjournaal volgde tijdens de herdenking een grootvader met zijn kleinkinderen.
Van de herdenking zijn in opdracht van de stichting dit jaar wederom foto's gemaakt door Ilvy Njiokiktjien, voormalig winnares van de zilveren camera. Een beperkt aantal geselecteerde foto's zijn direct beschikbaar gesteld via ANP. Ook zijn er foto's van de herdenking gebruikt in ons jubileumboek dat begin september 2015 is uitgegeven.

Actuele ontwikkelingen
Tegen het eind van het jaar ontving de Stichting signalen over een concept ambitiedocument Internationaal Park in de gemeente Den Haag. Hierin worden de plannen vermeld van een samenvoeging van meerdere parken tot één park.
Het Indisch Monument is in het Westbroekpark gelegen. Het monument is een plaats waar mensen komen om te herinneren en bezinnen. Er worden het hele jaar door bloemen gelegd en met enige regelmaat wordt as van een overledene achter het monument verstrooid. In de Indische gemeenschap is grote zorg ontstaan over de activiteiten rondom het Monument. Hoewel het monument nauwelijks wordt genoemd, is het Westbroekpark en de omgeving van het Monument wel in de plannen betrokken.
Bij de overdracht van het Monument aan Stichting Herdenking 15 Augustus 1945 en aan de gemeente Den Haag is de zorgplicht van de stichting opgenomen. De stichting is verantwoordelijk voor de activiteiten die bij het monument plaatsvinden. Een gesprek met de gemeente is daarom wenselijk. Het bestuur hoopt dit begin 2016 te hebben.

Verslag financiën
Zie de financiële verslagen.
Ook in 2015 kon Stichting Herdenking rekenen op de volgende twee belangrijke subsidiegevers:
- Het Ministerie van VWS, dat een instellingssubsidie toekende voor de herdenkingen op 14 en 15 augustus 2015.
-Het vfonds (Nationaal Fonds voor vrede, vrijheid en veteranenzorg), dat een instellingssubsidie toekende voor exploitatiekosten en de uitvoering van projecten.

Bestuurssamenstelling tot 15 oktober 2015
Jan Kees Wiebenga, Voorzitter
Fred Speijers, Vice-voorzitter / Coördinator Accommodatie
Janine Hertzberger-van Huls van Taxis, Secretaris
Roy Bernasco, Penningmeester
Jacques Brandt, Coördinator herdenking IM
Wiete Mesman, Algemene zaken vanaf juli 2015
Myrna Njiokiktjien, Coördinator cultureel programma
John Sijmonsbergen, PR en communicatie

Adviseurs
Bill Thomson
Peter Neeb
Pieter Lootsma
Jan Willem Hoegen

Aftredende bestuursleden en adviseurs

Half oktober traden de voorzitter, Jan Kees Wiebenga en de coördinator cultureel programma, Myrna Njiokiktjien, af.
Ook de 4 adviseurs, Bill Thomson, Peter Neeb, Jan Willem Hoegen en Pieter Lootsma namen gelijktijdig afscheid.
Drie nieuwe bestuursleden. Erry Stoové, voorzitter, Elisabeth Wiessner, culturele programma en Wiete Mesman, lid, traden aan.
Het nieuwe bestuur wil, nog meer dan voorheen, verbinding zoeken met de nieuwe generatie en de lokale, nationale en internationale herdenkingsorganisaties.

Commissie van Advies
Er werd besloten een nieuwe formule te zoeken voor de advisering en te komen tot een Commissie van Advies. Deze commissie zal 1 of 2 maal per jaar bijeenkomen en het

bestuur adviseren op strategisch terrein. De volgende leden hebben zich bereid verklaard zitting te nemen in deze commissie:
Harald Bergmann, Ben Bot, Andrée van Es, Joty ter Kulve, Peter Neeb, Ricci Scheldwacht en Peter Steenmeijer.

Secretariële medewerking
De veelomvattende secretariële medewerking werd ondersteund door
Marianne Arntz-de Nijs, Ambtelijk secretaris
Elisabeth Wiessner, PR ondersteuning